

بنام خدا

در عملیات جستجو و نجات در آوار (به ویژه در شرایط انفجار و پرتابه‌های جنگی)، لباس و تجهیزات حفاظت فردی (PPE) نقش حیاتی در ایمنی، کارایی و بقا دارند. هر تیم (نجات، فوریت پزشکی، آتش‌نشانی، پشتیبانی) نیازمند لباس با طراحی و ویژگی‌های متناسب با مأموریت خود است.

شهریار مزیدآبادی

مدرس امداد و نجات

مشخصات گروه و تیمهای عملیاتی به صورت حرفه‌ای، عملیاتی - درس چهل

اصول مشترک لباس همه تیم‌ها

ویژگی‌های پایه:

- مقاومت در برابر:
 - سایش (Abrasion)
 - پارگی
 - حرارت
- قابلیت تنفس (Breathable)
- رنگ‌بندی واضح (High Visibility)
- آزادی حرکت بالا
- قابلیت لایه‌بندی (Layering System)

اجزای مشترک:

- کلاه ایمنی
- دستکش مقاوم
- کفش ایمنی پنجه فولادی
- عینک محافظ
- ماسک (گردوغبار / شیمیایی)

۱- لباس تیم جستجو و نجات (USAR)

مأموریت:

- ورود به آوار / حفاری / نجات فنی

مشخصات لباس:

لباس اصلی:

- جنس:
 - ترکیب Kevlar / Nomex / Cotton مقاوم
- ویژگی:

- ضد ساییش شدید
- مقاوم به حرارت متوسط

رنگ:

- قرمز، نارنجی یا زرد فسفری
- نوار شبرنگ (Retroreflective)

طراحی:

- جیب‌های متعدد برای ابزار
- تقویت در:

○ زانو / آرنج

- ضد آب نسبی

کلاه ایمنی:

- مقاوم در برابر ضربه و سقوط اجسام
- دارای:

○ چراغ پیشانی

○ محافظ صورت

دستکش:

- ضد برش
- مقاوم به ساییش

کفش:

- پنجه فولادی
- ضد لغزش
- مقاوم به سوراخ شدن

بایدها:

✓ سبک و انعطاف‌پذیر باشد

نبایدها:

✗ سنگین و محدودکننده حرکت

۲- لباس تیم فوریت‌های پزشکی (EMS)

مأموریت:

- تریاژ / درمان / انتقال

مشخصات لباس:

لباس:

- سبک‌تر از USAR

- قابلیت تنفس بالا
- ضد مایعات (Fluid Resistant)

رنگ:

- سفید/سبز/نارنجی با شبرنگ

دستکش:

- نیتریل (چندلایه)

- یکبار مصرف

ماسک: N95 / FFP2 / FFP3

کلاه: سبک یا نیمه محافظ

کفش:

- سبک

- ضد لغزش

بایدها:

✓ تمرکز بر بهداشت

نبایدها:

✗ استفاده از لباس سنگین نجات

۳- لباس آتش نشانان

مأموریت:

- مهار آتش

- ورود به محیط‌های پر حرارت

مشخصات لباس:

لباس:

- جنس:

Nomex / PBI ○

- مقاوم به:

○ حرارت بالا

○ شعله مستقیم

ساختار:

- چندلایه:

۱. لایه بیرونی مقاوم

۲. لایه عایق

۳. لایه داخلی

کلاه:

- مقاوم به حرارت
- محافظ کامل صورت

سیستم تنفسی:

- SCBA (دستگاه تنفس مستقل)

دستکش: ضد حرارت

کفش: مقاوم به حرارت / عایق

بایدها: محافظت کامل در برابر آتش

نبایدها: استفاده در کارهای سبک طولانی (باعث خستگی)

۴- لباس تیم‌های پشتیبانی

مأموریت: لجستیک / حمل تجهیزات / پشتیبانی

مشخصات لباس:

لباس: سبک / مقاوم متوسط

رنگ: متمایز از تیم‌های عملیاتی (مثلاً آبی)

دستکش: ساده ولی مقاوم

کفش: ایمنی سبک

کلاه: ساده

بایدها:

✓ راحتی و تحرک

نبایدها:

✗ استفاده بدون PPE

۵ - تفاوت کلیدی بین تیم‌ها

ویژگی	USAR	EMS	آتش‌نشانی	پشتیبانی
وزن لباس	متوسط	سبک	سنگین	سبک
مقاومت حرارتی	متوسط	کم	بسیار بالا	کم
تمرکز	نجات	درمان	آتش	لجستیک
انعطاف	بالا	بسیار بالا	متوسط	بالا

۶- نکات حرفه‌ای انتخاب لباس

- شرایط محیطی (گرما، گردوغبار)
- نوع مأموریت
- مدت عملیات
- خطرات خاص (شیمیایی، انفجار)

۷- خطاهای رایج

- استفاده از لباس نامناسب
- عدم استفاده از PPE کامل
- بی‌توجهی به خستگی
- عدم تعویض لباس آلوده

۸- مثال عملی

سناریو:

- آوار انفجاری
- دود + گردوغبار

انتخاب:

- USAR: لباس: مقاوم + کلاه + دستکش
- EMS: ماسک + لباس سبک
- آتش‌نشانی: + SCBA لباس ضدحرارت

۹- چک‌لیست سریع

کلاه - دستکش - کفش - ماسک - لباس مناسب

جمع‌بندی

لباس مناسب:

- ایمنی را افزایش می‌دهد
 - کارایی تیم را بالا می‌برد
 - از خستگی و آسیب جلوگیری می‌کند
- اصل نهایی: «لباس اشتباه = خطر پنهان»